

Treffpunkt

Kirsten Flagstads krigskonsert i Romedal

ROMEDAL: Det var førjulsvinteren 1943. Hos Iarte Bretten på Irstad i Romedal var over 30 mennesker samlet. Ved pianoet i gulstua satt Kirsten Flagstad og akkompagnerte seg selv. Programmet, som besto av utelukkende norske sanger, hadde hun selv skrevet for hånd og hengt opp på veggen. Der og da holdt hun sin eneste konsert i Norge under krigen.

HA: GEIR VESTAD

Etter krigen ble det forsøkt spredd rykter om at Kirsten Flagstad hadde sunget for tyskerne under okkupasjonen. Det var løgn. Selv om tyskerne - og visstnok særlig Terboven - ved flere anledninger prøvde å få henne til å synge, nektet hun bestemt. Og det heter at det kanskje var for å unnsilpe presset fra Terboven at hun senhøstes 1943 søkte til sine venner på Irstad i Romedal. Og der ville hun synge - for et utsøkt lite selskap av romedøler. Og for de som fikk anledning til å overvære konserten, ble det et minne for livet.

En av dem var Arne Bretten, sønn til Simen og Marte, som den gangen var 37 år gammel. Selv satt han øverst i trappa sammen med fetteren sin og overvar den mildt sagt eksklusive konserten. - Der hørte vi akkurat passe, som han si-
Og han kan fortelle hvordan konserten kom i stand.

JO, JEG VIL

En dag mens Kirsten Flagstad satt på Irstad og strikket og la kabal, ringte telefonen. Det var fru Morthoff som ringte; hun lurte på om ikke Marte Bretten kunne spørre Kirsten Flagstad om hun kunne synge mens hun var i Romedal. Men nei, det ville ikke Marte Bretten spørre om.

- Jo, si at jeg vil, innskjøt Kirsten Flagstad; hun hadde forstått hva det dreide seg om. Og slik kom konserten i stand.

Men det var viktig at tyskerne og de tyskervennlige i distriktet ikke fikk rede på det. Her var kun jøssinger innbudt, og Kirsten Flagstad sang utelukkende norske sanger. «Ved Rondane» var en av dem.

Blant tilhørerne var 78 år gamle Peter Fredrik Suhm Wille, som holdt takketalen etter konserten. Da Kirsten Flagstad senere på kvelden spanderte champagne på vertskapet sitt, bemerket hun at det var den best framførte takketalen hun noen gang hadde hørt. Og hun had-

KIRKEKONSERT: Kirsten Flagstad fotografert etter konserten i Romedal kirke i mars 1957. Blomster jikk hun av Inger Marthe Bretten, Randi Skarpaas og Anne Bretten.

de sannelig hørt en del av dem.

ELSE PÅ IRSTAD

Kirsten Flagstads venenskap med Bretten-familien stammet helt fra begynnelsen av 20-årene. Den gangen drev Simen og Marte Bretten pensjonat sommerstid på Irstad. Og Maja Flagstad, mor til Kirsten, kjente Simen Bretten fra ungdommen; det var grunnen til at Kirsten og dattera Else valgte å dra til Irstad på ferie.

Første gangen var sommeren 1922, da Else var to år gammel. Senere fortsatte de å komme til Irstad om sommene, og noen ganger også i jula. Og ofte var Else alene på Irstad mens mora var på turneer. Det hadde Else ingenting imot; å fore hønene og få være med på å ta imot grisinger var det beste hun kunne tenke seg.

«Hun lærte seg å snakke som en ekte romedøl den tiden,» har Kirsten Flagstad selv fortalt om Elses gode somre på Irstad.

KIRKEKONSERTER

Og kontakten ble beholdt, lenge

etter at feriene i Romedal var over.

«Det er en offentlig hemmelighet at

ELSE: Bilde av Else på Irstad i begynnelsen av 1920-årene, i Arne Bretten's eie. Det er visstnok Kirsten Flagstad selv som har tatt bildet av datteru.

kunstnerinnen har tapt sitt hjerte til hedemarksbygdene og ganske særlig til Romedal,» som HÅs musikk-anmelder Harald Berg en gang bemerket. Kirsten Flagstad sang også ved tre anledninger i Romedal kirke - i stor grad takket være Simen Bretten, som var kirkeverge fram til 1925.

Siste gang hun sang i Romedal kirke, var 19. mars 1957. - Jeg hadde lovet Simen at jeg skulle komme tilbake til Romedal for å synge, sa hun etter konserten. - Og nå har jeg holdt mitt løfte.

Og for de som hadde vært til stede ved krigskonserten på Irstad i 1943, ble det et sterkt gjenhør med - blant annet - «Ved Rondane».

Inntektene av kirkekonserten gikk for øvrig til oppvarming av kirken. Kirsten Flagstad opplevde selv hvor nødvendig det var. Da hun etter konserten kom til Irstad på midtdag, var hun gjennomfrossen...